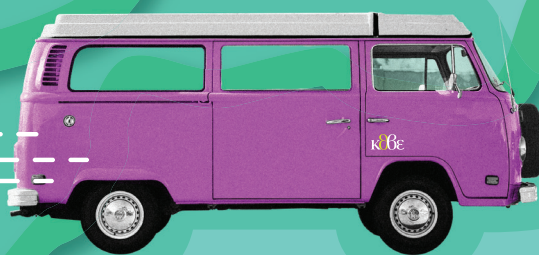

ΤΟ ΚΘΒΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2019-2021

2ος χρόνος

Εκπαιδευτικά Προγράμματα στην Β' βάρθμια Εκπαίδευση

Το ΚΘΒΕ ταξιδεύει σε 5 περιφέρειες
Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Ανατολική Μακεδονία - Θράκη
Ήπειρο, Θεσσαλία

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ

Εμπνευσμένο από
το διήγημα
«Η ιστορία του Μιξ, του
Μαξ, του Μεξ»
του Λουίς Σεπούλβεδα

Σκηνοθέτης

Έλλη Μερκούρη

Θεατροπαιδαγωγός

Έλλη Κατωδρύτου

Κείμενα - Δραστηριότητες

Έλλη Μερκούρη

Έλλη Κατωδρύτου

Οργάνωση παραγωγής

Φωτεινή Τσακίρη

Διανομή

Φιλία Κανελλοπούλου

Ζωή Κουσάνα

Αρμάν-Εδουάρδος Μενετιάν

*

Ευχαριστούμε την Όλγα Δαλέκου για τη
συνεργασία της στη μορφή τέχνης
V Visual.

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ

**Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα
'Άλλου» είναι διασκευή από
Μιξ, του Μαξ, του Μεξ» του
Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα
δραστηριότητα με στόχο τη
των μαθητών και την ανάδειξη
όπως η αξία της φιλίας, η σημασία
η αποδοχή του διαφορετικού
της συμπερίληψης και η αντιμετώπιση
και συμβάσεων.**

ΟΥ

μα «Με το Βλέμμα του
το διήγημα «Η ιστορία του
Λουίς Σεπούλβεδα.

α αποτελεί μια θεατρική
βιωματική συμμετοχή
ειξη κοινωνικών ζητημάτων,
ημασία της ταυτότητας,
ού του άλλου, η έννοια
φισβήτηση προκαταλήψεων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

σελίδα 6

2

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ

σελίδα 7

3

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Α. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

Α1. ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ΜΑΖΙ

σελίδα 8

Α2. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

σελίδα 9

Α3. ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

σελίδα 10

Α4. ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΣΚΕΨΗΣ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

σελίδα 11

Α5. ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΖΩ ΜΕ ΤΟΥΣ ΡΥΘΜΟΥΣ

σελίδα 12

Α6. ΜΕΤΡΩΝΤΑΣ ΜΑΖΙ

σελίδα 13

4

ΠΡΟΣΒΑΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ

σελίδα 14

5

ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ

B1. ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΜΕ
BODY MUSIC

σελίδα 16

B2. ΕΚΦΡΑΖΟΜΑΙ ΜΕ
VISUAL VERNACULAR

σελίδα 18

B3. ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΙΣ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

σελίδα 19

B4. ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΠΟΨΕΩΝ

σελίδα 20

B5. ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

σελίδα 20

B6. ΜΑΤΙΑ ΠΑΝΩ-ΜΑΤΙΑ ΚΑΤΩ

σελίδα 21

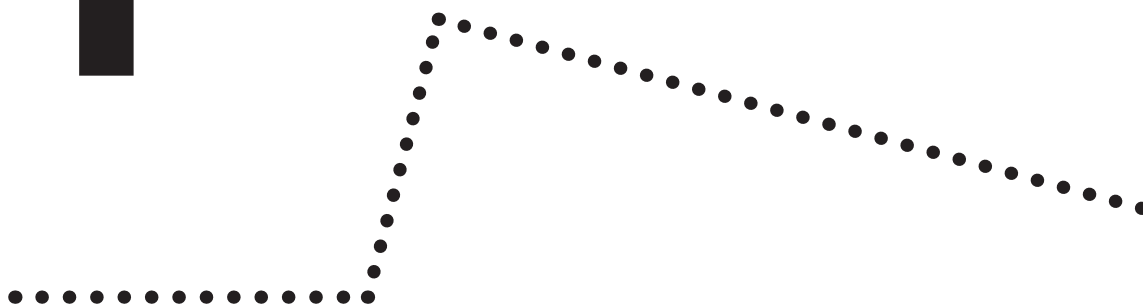
6

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ - ΕΜΨΥΧΩΤΕΣ

σελίδα 22

1

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα αποτελεί πεδίο θεατρικής δράσης-δραστηριοτήτων με στόχο την άμεση επαφή των μαθητών με το θέατρο. Χρησιμοποιώντας τις τεχνικές του Εκπαιδευτικού Δράματος, οι μαθητές χρησιμοποιούν τα εκφραστικά μέσα και τη δημιουργικότητά τους, μέσα σε ένα πλαίσιο ομαδικής συνεργασίας.

Σκοπός του Εκπαιδευτικού Προγράμματος είναι η βιωματική συμμετοχή των μαθητών και η ανάπτυξη αλληλεπίδρασης μεταξύ καλλιτεχνών και σχολικού περιβάλλοντος, προκειμένου να ενισχυθούν οι έννοιες της συνεργασίας, της επικοινωνίας και της διαχείρισης των συναισθημάτων των μαθητών. Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα θέτει συγκεκριμένους στόχους, οι οποίοι σχετίζονται με:

- την αισθητική παιδεία και καλλιέργεια με το θέατρο ως μορφή τέχνης, σε αντιστάθμισμα της απομόνωσης από τα πολιτιστικά δρώμενα που χαρακτηρίζει ορισμένες περιοχές
- την ενθάρρυνση της ελεύθερης έκφρασης και την άσκηση της φαντασίας, δεξιότητες που έχουν αποτέλεσμα την πνευματική καλλιέργεια των εφήβων
- την ανάδειξη της συλλογικής δημιουργίας
- τη βιωματική μάθηση για τον εαυτό και τον κόσμο.

Στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Με το βλέμμα του Άλλου», οι έφηβοι θα διερευνήσουν τη θέση τους μέσα στην κοινωνία, τη δυνατότητα ενεργής δράσης και διαμόρφωσης της κοινωνίας αυτής, τη σχέση τους με τον Άλλον, τη στάση τους απέναντι στο διαφορετικό, ενώ θα σταθούν κριτικά απέναντι στις κοινωνικές ανισότητες και ιεραρχίες που αναπαράγονται μέσα στο σχολικό περιβάλλον.

Στο Πρόγραμμα, οι μαθητές που συμμετέχουν έχουν τη δυνατότητα να διερευνήσουν κοινωνικά ζητήματα. Χρησιμοποιούνται διάφορες τεχνικές του Εκπαιδευτικού Δράματος, που αποτελούν ένα σύγχρονο παιδαγωγικό εργαλείο και αναδεικνύονται μέσω της θεατρικής τέχνης. Πολλές φορές οι τεχνικές αυτές μπορούν να συνδυαστούν και με άλλες μορφές τέχνης.

Οι στόχοι ενός τέτοιου προγράμματος είναι ο προβληματισμός, η ενημέρωση και η πληροφόρηση των μαθητών σχετικά με θέματα της καθημερινότητας, μέσα από βιωματικές προσεγγίσεις με άξονα τη θεατρική δράση. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει το Εκπαιδευτικό Δράμα ως εργαλείο έρευνας και απόκτησης γνώσης σε οποιοδήποτε μάθημα της διδακτέας ύλης του σχολείου.

2

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ

Με αφορμή το διήγημα του Λουίς Σεπούλβεδα «Η ιστορία του Μιξ, του Μαξ και του Μεξ», ο στόχος του Εκπαιδευτικού Προγράμματος είναι να αναδειχθούν ζητήματα όπως η αμφισβήτηση κοινωνικών προκαταλήψεων και συμβάσεων, η αξία της φιλίας, η σημασία της ταυτότητας, η αποδοχή της διαφορετικότητας, η έννοια της συμπερίληψης και η αναφορά στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Κεντρικό άξονα του Εκπαιδευτικού Προγράμματος αποτελεί η ουσιαστική σχέση ζωής που αναπτύσσουν δυο παραδοσιακά άσπονδοι εχθροί, οι οποίοι συνδέονται με μια πρωτοφανή επικοινωνία που ενισχύει την αξία της φιλίας. Οι μαθητές καλούνται να συμμετέχουν βιωματικά στη σκηνική δράση που πραγματοποιείται, εφαρμόζοντας τεχνικές του Εκπαιδευτικού Δράματος.

Παράλληλα, εξαιτίας των εκφραστικών εργαλείων του συγκεκριμένου προγράμματος, οι μαθητές καλούνται να συμμετέχουν ενεργά και σε άλλες μορφές τέχνης, όπως είναι το Body Music και το Visual Vernacular.

Στα ελληνικά, ο όρος Body Music σημαίνει «Μουσική με το σώμα» και μπορεί να εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο παιδαγωγικό εργαλείο, καθώς ενισχύει τη συμμετοχή και την ομαδικότητα των συμμετεχόντων. Αυτή η μορφή τέχνης χρησιμοποιεί βιωματικές προσεγγίσεις, οι οποίες ενισχύουν τις έννοιες της αντίληψης και της έκφρασης.

Για την εφαρμογή της συγκεκριμένης δραστηριότητας δεν χρειάζεται να υπάρχουν μουσικά όργανα ή συνοδεία μουσικής, αφού οι ίδιοι οι μαθητές/συμμετέχοντες κάνουν χρήση του σώματος, του ρυθμού και της φωνής. Ο όρος Visual Vernacular χρησιμοποιείται κυρίως από κωφούς καλλιτέχνες και αποτελεί μια ξεχωριστή μορφή τέχνης, η οποία περιέχει στοιχεία ποίησης, παντομίμας, νοηματικής γλώσσας και κινηματογραφικών τεχνικών. Το Visual Vernacular αποτελεί μια μορφή τέχνης, θεατρικής και σωματικής έκφρασης, η οποία στόχο έχει τη διήγηση ιστοριών.

3

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Α. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

A1

Περπατώντας μαζί

Οι μαθητές καλούνται να σχηματίσουν όρθιοι έναν κύκλο. Σύμφωνα με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, μέσα στον κύκλο περπατάει ένας μαθητής, ξεκινώντας με τη φράση «να περπατήσει μαζί μου όποιος...», συνεχίζοντας με μια πληροφορία για τον εαυτό του (όπως για παράδειγμα, να περπατήσει μαζί μου όποιος έχει δύο αδέρφια).

Όποιος από τους συμμαθητές του έχει το ίδιο χαρακτηριστικό μπαίνει στον κύκλο και περπατάνε μαζί (μπορεί να είναι περισσότεροι από ένα άτομο). Όσοι βρίσκονται μέσα στον κύκλο πρέπει να αλλάζουν κατευθύνσεις, ρυθμό και να γεμίζουν τον κενό χώρο.

Κατόπιν, ο καθηγητής δίνει τον λόγο σε άλλο μαθητή, ενώ οι υπόλοιποι επιστρέφουν στον κύκλο για να ακούσουν τη νέα πληροφορία και να συνεχίσουν.

Σ' αυτή τη δραστηριότητα, τα μέλη της ομάδας έχουν τη δυνατότητα να γνωριστούν καλύτερα και να ενεργοποιηθούν σωματικά.

A2

Συζήτηση

Ο εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές διαβάζει ένα απόσπασμα από το διήγημα του Σεπούλβεδα και συγκεκριμένα το σημείο που ο γάτος τυφλώνεται:

Μια μέρα του χειμώνα, ακούστηκαν χτυπήματα στην πόρτα, κι όπως πάντα, ο Μιξ έτρεξε για να προϋπαντήσει τον επισκέπτη. Ο Μαξ τον είδε να τρέχει στον διάδρομο, κι αμέσως μετά είδε στο πάτωμα και την κούτα με τα βιβλία που λογάριάζε να επιστρέψει στη Βιβλιοθήκη, μια κούτα που δεν είχε ξαναβρεθεί ποτέ σ' εκείνο το σημείο, και πόνεσε η ψυχή του όταν είδε τον Μιξ να πέφτει πάνω της με όλη του τη δύναμη. Εκείνη την μέρα, ο Μαξ δεν περίμενε επισκέψεις. Πήρε τον Μιξ στην αγκαλιά του κι έτρεξε στον κτηνίατρο. Η διάγνωση ήταν αναπάντεχη και αναπάντεχα σκληρή: ο Μιξ είχε τυφλωθεί. Από εκείνη τη μέρα, όλα τα πράγματα βρίσκονταν στη συνηθισμένη τους θέση. Αν κάποιος μετακινούσε μια καρέκλα, έπρεπε μετά να την ξαναβάλει εκεί όπου την είχε βρει, κι όλες οι πόρτες έμεναν ανοιχτές για να μπορεί ο Μιξ να μετακινείται με κάθε ευκολία. Οι πραγματικοί φίλοι πάντα φροντίζουν ο ένας τον άλλον.

Με αφορμή το παραπάνω απόσπασμα, μπορεί να πραγματοποιηθεί μια γενικότερη συζήτηση γύρω από το θέμα της αναπηρίας. Κάθε μαθητής μπορεί να αναφέρει κάποια σχετική εμπειρία που μπορεί να είχε με κάποιο είδος αναπηρίας ή αν γνωρίζουν τους διαφορετικούς τύπους αναπηρίας που υπάρχουν. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ενημερώσει τους μαθητές και να μεταδώσει πληροφορίες σχετικά με το ζήτημα της Καθολικά Προσβάσιμης Παράστασης (σχετικές πληροφορίες αναφέρονται στο Πρόσβαση-Συμπερίληψη). Στη συνέχεια, έχει τη δυνατότητα να συζητήσει μαζί με τους μαθητές και να αναφέρουν από κοινού τα προβλήματα ή τα συναισθήματα ενός ατόμου με αναπηρία. Οι μαθητές μπορούν να προτείνουν διάφορες λύσεις για πρακτικά ζητήματα, αλλά και συνολικότερους τρόπους αντιμετώπισης με τους οποίους μπορούμε όλοι να συμμετέχουμε σε μια τέτοια προσπάθεια.

Στόχος της δραστηριότητας είναι, να προβληματιστούν και να ενημερωθούν οι μαθητές γύρω από το θέμα της αναπηρίας.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα θα μπορούσε να συνδυαστεί με την επόμενη, η οποία είναι η Ανίχνευση Σκέψης σε συνδυασμό με την Ακουστική Περιγραφή και σχετίζεται με τη βιωματική προσέγγιση των συναισθημάτων του χαρακτήρα του γάτου που χάνει σταδιακά την όρασή του.

A3

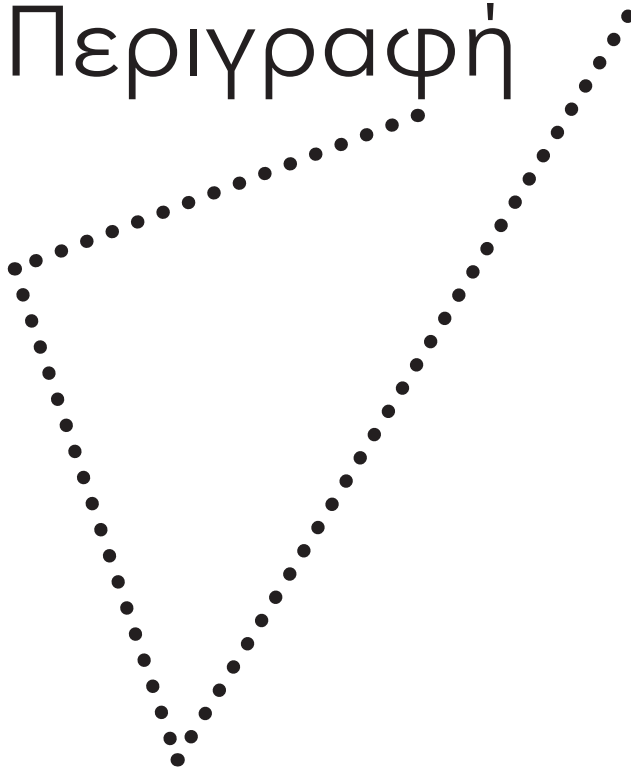
Ανίχνευση Σκέψης σε συνδυασμό με Ακουστική Περιγραφή

Οι μαθητές που συμμετέχουν, επιλέγουν τον χαρακτήρα του τυφλού γάτου και μέσω της βιωματικής προσέγγισης, ο καθένας προσωπικά προσπαθεί να εκφράσει σε α' πρόσωπο τι μπορεί να σκέφτεται ή να αισθάνεται ο συγκεκριμένος χαρακτήρας. Κάθε φορά δίπλα στον μαθητή στέκεται κάποιος άλλος, ο οποίος του δίνει σήμα να ξεκινήσει με ένα άγγιγμα στην πλάτη.

Ο στόχος είναι ο μαθητής να μπορέσει να κατανοήσει μέσω της βιωματικής εμπειρίας τα συναισθήματα ενός πλάσματος με απώλεια της όρασης.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί σε ζευγάρια, όπου ο ένας μαθητής, αφού πραγματοποιήσει την Ανίχνευση Σκέψης, εξακολουθεί να συμμετέχει βιωματικά με τον χαρακτήρα του γάτου, ενώ ο άλλος μαθητής συμμετέχει με τον χαρακτήρα του ποντικού και εφαρμόζει την Ακουστική Περιγραφή.

Κατά αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές δεν κατανοούν μονάχα βιωματικά τη θέση του τυφλού γάτου, μα και μέσω της θέσης του ποντικού αναλαμβάνουν τους τρόπους αντιμετώπισης και βοήθειας προς τον Άλλο και την αξία της συνεργασίας.

A4

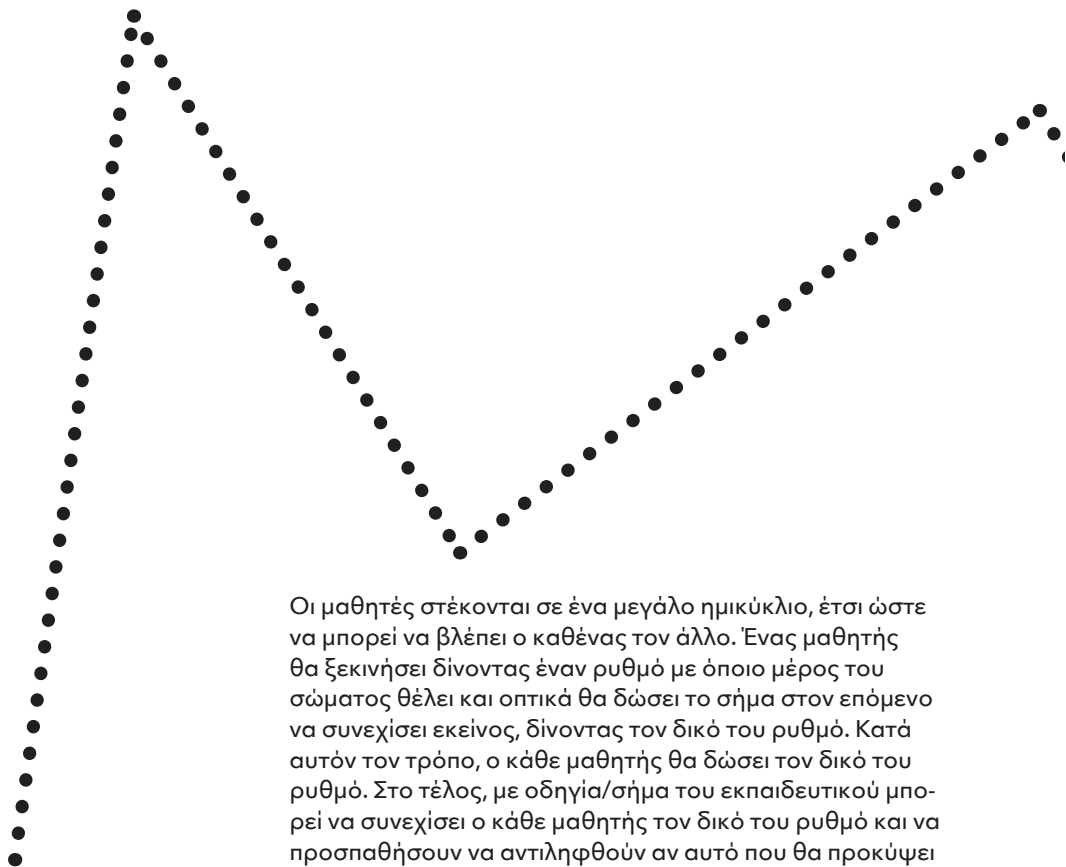
Χωρίς λόγια

Όταν ο Μαξ έκλεισε τα δεκαοκτώ κι αποφάσισε να χειραφετηθεί, νοίκιασε με τη βοήθεια των γονιών του ένα μικρό διαμέρισμα σε έναν ήσυχο δρόμο με πολλά δέντρα. «Αυτό είναι τώρα το σπίτι μας, Μιξ» είπε ο Μαξ ανοίγοντας την πόρτα του καινούργιου διαμερίσματος. «Καμιά φορά θα στενοχωριέμαι που θα μου λείπουν οι γονείς και τα αδέρφια μου, αλλά έχω εσένα και ξέρω πως δεν είμαι μόνος».

Ο Μιξ προσαρμόστηκε σχεδόν αμέσως στο καινούργιο σπίτι στο τελευταίο πάτωμα μιας πενταώροφης πολυκατοικίας και συνήθιζε να κάθεται στο περβάζι ενός παραθύρου και να παρατηρεί με αυτή την προσήλωση των γάτων το παραμικρό που συνέβαινε πίσω από το τζάμι. Ο Μαξ, επειδή ήξερε πόσο σημαντικό ήταν για τον Μιξ να είναι στον καθαρό αέρα, άνοιξε στο μπάνιο έναν φεγγίτη, έβαλε μια σκάλα, κι έτσι ο γάτος μπορούσε να κόβει τις βόλτες του έξω. Οι φίλοι πάντα καταλαβαίνουν ο ένας τους περιορισμούς του άλλου, και τον βοηθάνε.

Κάθε μέρα ο Μιξ εξερευνούσε τη στέγη του σπιτιού και, επιστρέφοντας, ρονρόνιζε και τριβόταν στα πόδια του Μαξ για να τον ευχαριστήσει. Έτσι μοιράζονταν τον μικρό τους χώρο και όση ώρα ο Μαξ μελετούσε βιβλία που δίδασκαν τα μυστικά των μαθηματικών, της φυσικής και της χημείας, ο Μιξ, κουλουριασμένος στα πόδια του, θυμόταν τα δέντρα όπου είχε σκαρφαλώσει, τα πουλιά που πέταγαν μακριά μόλις τον έβλεπαν, τις βροχές που τον είχαν κάνει μούσκεμα, το χιόνι που έτριζε κάτω απ' τις τέσσερις πατούσες του. Οι πραγματικοί φίλοι μοιράζονται και τη σιωπή.

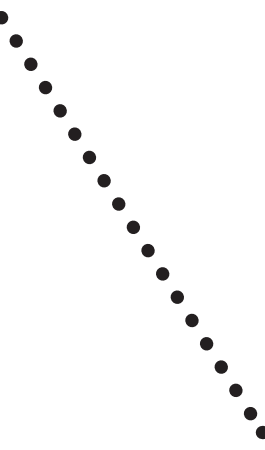
Όταν διαβάσουν όλοι μαζί το παραπάνω απόσπασμα του κειμένου, οι μαθητές καλούνται σε ζευγάρια να δραματοποιήσουν το συγκεκριμένο στιγμιότυπο, μόνο με κίνηση και έκφραση προσώπου, χωρίς να χρησιμοποιούν καθόλου λόγο, δίνοντας έμφαση στη φιλία των δυο χαρακτήρων (Μαξ και Μιξ). Παρόλο που ο Μιξ είναι γάτος δεν χρειάζεται να τον αναπαραστήσουν με ρεαλιστικό τρόπο.

Οι μαθητές στέκονται σε ένα μεγάλο ημικύκλιο, έτσι ώστε να μπορεί να βλέπει ο καθένας τον άλλο. Ένας μαθητής θα ξεκινήσει δίνοντας έναν ρυθμό με όποιο μέρος του σώματος θέλει και οπτικά θα δώσει το σήμα στον επόμενο να συνεχίσει εκείνος, δίνοντας τον δικό του ρυθμό. Κατά αυτόν τον τρόπο, ο κάθε μαθητής θα δώσει τον δικό του ρυθμό. Στο τέλος, με οδηγία/σήμα του εκπαιδευτικού μπορεί να συνεχίσει ο κάθε μαθητής τον δικό του ρυθμό και να προσπαθήσουν να αντιληφθούν αν αυτό που θα προκύψει τελικά με τον αυτοσχεδιασμό των ρυθμών θυμίζει μουσική σύνθεση ή τραγούδι. Οι μαθητές πρέπει να είναι συγκεντρωμένοι, ώστε να θυμούνται τον δικό τους ρυθμό και να μην χάνονται μέσα στους ρυθμούς των άλλων. Σκοπός είναι να μπορέσουν να συνομιλήσουν μέσω των ρυθμών, δημιουργώντας ένα είδος μουσικής γλώσσας.

A5

Αυτοσχεδιάζω με τους ρυθμούς

A decorative dotted line starts from the top left and curves downwards and to the right, ending near the title.

A6 Μετρώντας μαζί

Οι μαθητές καλούνται να μετρήσουν μαζί ως ομάδα με τυχαία σειρά μέχρι έναν συγκεκριμένο αριθμό (όπως για παράδειγμα μέχρι το είκοσι), χωρίς να μπορεί ο ίδιος μαθητής να πει δυο συνεχόμενους αριθμούς και χωρίς να συνεννοείται με τους υπόλοιπους μαθητές. Αν δυο μαθητές αναφέρουν έναν αριθμό ταυτόχρονα, τότε όλη η ομάδα πρέπει να ξεκινήσει να μετρά από την αρχή.

4

ΠΡΟΣΒΑΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο διήγημα του Σεπούλβεδα «Η ιστορία του Μιξ, του Μαξ και του Μεξ», το θέμα της διαφορετικότητας αναδεικνύεται με κάθε σεβασμό και με τρόπο διακριτικό και ουσιαστικό.

Μέσα από την έννοια της φιλίας, αγκαλιάζεται η διαφορετικότητα και ενισχύεται ένα ανατρεπτικό σχήμα του ενός θαρραλέου που δεν βλέπει και του αδύναμου Άλλου που πετάει.

Είναι γεγονός ότι τα άτομα με αναπηρία δεν μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση στις τέχνες. Ένας από τους βασικούς λόγους είναι η έλλειψη προσβασιμότητας και κατάλληλων υποδομών (ράμπες ΑμεΑ) σε χώρους πολιτισμού. Η σημαντικότερη όμως αιτία είναι η έλλειψη παιδείας και ενημέρωσης σχετικά με αυτά τα θέματα.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφερθεί το ζήτημα της συμπερίληψης στα θέματα της αναπηρίας. Η έννοια της προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία τίθεται πλέον υπό μια διαφορετική βάση. Πρόσβαση σημαίνει το να εξασφαλίζεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να έχουν πρόσβαση σε κάτι, όπως για παράδειγμα στην τέχνη. Ωστόσο, μια νέα οπτική όσον αφορά το ζήτημα της αναπηρίας είναι η έννοια της συμπερίληψης. Με άλλα λόγια, το ζήτημα είναι να συμπεριληφθούν τα άτομα με αναπηρία και όχι απλά να μπορούν να έχουν πρόσβαση.

5

ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Όταν αναφέρεται ότι μια παράσταση ή ένα καλλιτεχνικό θέαμα πραγματοποιείται με συνθήκες Καθολικής Προσβασιμότητας σημαίνει ότι συνοδεύεται από Ταυτόχρονη Διερμηνεία στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (Ε.Ν.Γ.) & Ελληνικούς Υπέρτιτλους (Τ.Κ.Β.) για Κ(κ)ωφούς και βαρήκοους, Ακουστική Περιγραφή (Α.Π.) για τυφλούς και μερικώς βλέποντες και προγράμματα σε μεγαλογράμματη σειρά και γραφή Braille.

1.

Ταυτόχρονη διερμηνεία στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (Ε.Ν.Γ.): παράλληλα με την παράσταση, πραγματοποιείται η απόδοση των κειμένων του θεατρικού έργου στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα. Η ταυτόχρονη διερμηνεία μπορεί να πραγματοποιηθεί από έναν ή περισσότερους διερμηνείς, οι οποίοι μεταφράζουν/αποδίδουν επί σκηνής το θεατρικό κείμενο στη νοηματική γλώσσα των (Κ)κωφών και βαρήκων θεατών.

2.

Τίτλισμός για Κ(κ)ωφούς και Βαρήκοους θεατές (ΤΚΒ): αφορά την απόδοση του θεατρικού κειμένου σε ελληνικούς υπέρτιτλους και την υπόδειξη των ηχητικών εφέ.

3.

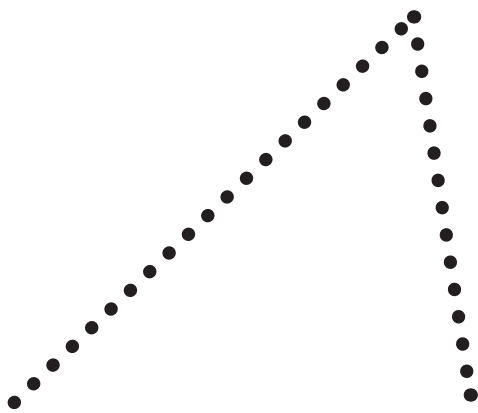
Ακουστική Περιγραφή για τυφλούς ή με μειωμένη όραση θεατές: απευθύνεται σε όλα τα άτομα που έχουν μερική ή ολική απώλεια όρασης. Περιγράφει τα απαραίτητα στοιχεία της εικόνας που μπορεί να αφορούν τη σκηνογραφία, την ενδυματολογία και την κίνηση των ηθοποιών. Πραγματοποιείται μεταξύ των κενών σημείων στον διάλογο των ηθοποιών για να γίνει πιο κατανοητή η ατμόσφαιρα και το πλαίσιο της θεατρικής παράστασης.

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ
ΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ

B1 Δημιουργώ με Body Music

Το Body Music που σημαίνει «Μουσική με το σώμα», γνωστό και ως Body Percussion είναι μια σύγχρονη μορφή τέχνης. Αποτελεί ένα συναρπαστικό αμάλγαμα σύνθεσης ήχων και χορογραφίας του σώματος. Το σώμα έχει αυτή τη μοναδική ιδιότητα να μπορεί να βγάζει ήχους.

Η «Μουσική με το σώμα» είναι ένα πεδίο που μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει τα χέρια του, τα πόδια του και το σώμα του ως κρουστά, προκειμένου να δημιουργήσει ένα είδος μουσικής με το σώμα του. Οι ρυθμοί της μουσικής που δημιουργούνται έχουν αποτέλεσμα όχι μονάχα μουσικό, μα και ορατό. Για τη συγκεκριμένη εκμάθηση του εργαλείου ο εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές μπορεί να παρακολουθήσει το βίντεο που προτείνεται στην ιστοσελίδα του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, υπό την ένδειξη «Το ΚΘΒΕ στην Εκπαίδευση».

Οι μαθητές μπορούν να αυτοσχεδιάσουν με τους ήχους, καθώς θα σχηματίσουν έναν κύκλο και θα προτείνει ο καθένας με τη σειρά του έναν ήχο. Ο κάθε μαθητής μπορεί να χρησιμοποιήσει τα χέρια, τα πόδια ή και άλλα μέλη του σώματος (όπως για παράδειγμα, χτύπημα για παλαμάκια, χτύπημα στα δάχτυλα, χτύπημα στα γόνατα, πάτημα των ποδιών κλπ). Η μόνη οδηγία είναι να είναι ρυθμικό αυτό που προτείνει. Ο διαδοχικός κύκλος μπορεί να συνεχίσει και δεύτερη φορά, αλλάζοντας μέλη του σώματος ο καθένας ή να δώσει ο εκπαιδευτικός οδηγία για συγκεκριμένο ρυθμό (όπως για παράδειγμα, σε τρεις ή σε τέσσερις χρόνους).

Επιπλέον, μια ακόμη δραστηριότητα που θα μπορούσε να γίνει είναι να προτείνει ένας μαθητής και να φέρει ένα συγκεκριμένο μουσικό κομμάτι -καλό θα ήταν να προταθεί ένα μουσικό κομμάτι που δεν έχει πολλούς στίχους-, και επάνω στη μουσική όλοι οι μαθητές να αυτοσχεδιάσουν ήχους με το σώμα τους ή θα μπορούσαν ακόμη και να συνθέσουν το δικό τους τραγούδι με μοντέρνα μουσικά στοιχεία (όπως για παράδειγμα, ήχους δανεισμένους από το Beat Box που χρησιμοποιούν οι ράπερ). Μέσα από αυτή τη διαδικασία του παιχνιδιού, μέσα από τη σχέση του «εαυτού» με το «σώμα», μπορεί να αναδειχθεί ένα ταξίδι ανακάλυψης του εαυτού που προέρχεται από τον συνδυασμό ρυθμού-μουσικής-κίνησης-γλώσσας.

B2

Εκφράζομαι με Visual Vernacular

Το Visual Vernacular -V Visual εν συντομία-, είναι μια μορφή τέχνης που εκτελείται κυρίως από κωφούς καλλιτέχνες. Αποτελείται από τον συνδυασμό διαφορετικών στοιχείων, όπως είναι η παντομίμα, η ποίηση, η νοηματική γλώσσα και οι κινηματογραφικές τεχνικές. Ταυτόχρονα, συνδυάζει την κίνηση, τα οπτικά νοήματα και τις εκφράσεις του προσώπου. Το συγκεκριμένο λειτουργικό εργαλείο αποτελεί ένα από τα πιο εκφραστικά στυλ αφήγησης, καθώς συλλαμβάνει τον κόσμο σε όλη του την οπτική πολυπλοκότητα.

Ο εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές μπορεί να παρακολουθήσει το βίντεο που προτείνει την πρακτική εφαρμογή αυτού του εργαλείου στην ιστοσελίδα του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, υπό την ένδειξη «Το ΚΘΒΕ στην Εκπαίδευση». Μετά την παρακολούθηση του βίντεο, ο εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές μπορούν να αποφασίσουν το θέμα και τη σύντομη ιστορία που μπορεί να έχει το V Visual.

Κατόπιν, οι μαθητές αφού χωριστούν ανά δύο ή τρεις ή και περισσότεροι αν θελήσουν παρουσιάζουν την ιστορία, σύμφωνα με τα στοιχεία αυτού του εργαλείου. Επομένως, μπορούν να χρησιμοποιήσουν στον αυτοσχεδιασμό κυρίως παντομίμα, νοηματική γλώσσα (αν γνωρίζουν κάποιες λέξεις ή ακόμη και να δημιουργήσουν δικές τους) και να περιγράψουν τις στιγμές/τα δευτερόλεπτα της ιστορίας, χωρίς λόγο, αλλά με εναλλαγές αργών/γρήγορων κινήσεων, οι οποίες παραπέμπουν σε κινηματογραφικές τεχνικές.

Επιπλέον, είναι θεμιτό να παράγουν συγκεκριμένους ήχους παράλληλα με τις κινήσεις του σώματος. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές εξασκούν εκτός από τα εκφραστικά τους μέσα, τη φαντασία και τη δημιουργικότητα, ενώ παράλληλα μπορούν να εστιάσουν στην έννοια της πλαστικότητας και της λεπτομέρειας στην κίνηση.

Οι μαθητές σχηματίζουν δυο παράλληλες γραμμές, όπου ο καθένας στέκεται απέναντι από κάποιον άλλο. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ορίσει σε κάθε μαθητή σε ποια αίσθηση θα έχει εμπόδιο (όπως για παράδειγμα, κλείσιμο αυτιών, κλείσιμο ματιών, περιορισμός ενός μέλους του σώματος).

Η οδηγία είναι να μπορέσει να επικοινωνήσει το κάθε ζευγάρι. Η επικοινωνία αυτή μπορεί να επιτευχθεί χρησιμοποιώντας τις αισθήσεις του ο καθένας. Το κάθε ζευγάρι μπορεί να έχει μετακινήσεις ή κατευθύνσεις στον χώρο αν θέλει, να αλλάξει επίπεδα (κάτω, μεσαίο, πάνω) και τελικά να κατανοήσει τους διαφορετικούς τύπους αναπηρίας και τους τρόπους επικοινωνίας, οι οποίοι μπορούν να προκύψουν.

B3

Παίζω

με

τις αισθήσεις

B4

Γραμμές Απόψεων

Ο εκπαιδευτικός ορίζει τις δυο πλευρές της σχολικής αίθουσας με τη μια να είναι «Συμφωνώ» και την άλλη «Διαφωνώ». Πάντα υπάρχει και ένας ενδιάμεσος χώρος στο κέντρο. Έπειτα, διαβάζει διάφορες τοποθετήσεις πάνω σε θέματα κοινωνικά ή άλλου περιεχομένου που να αφορούν και να προβληματίζουν τους μαθητές (όπως για παράδειγμα, «να καταργηθούν οι εξετάσεις στο τέλος της χρονιάς»). Στόχος είναι οι διαφορετικές απόψεις να οδηγήσουν σε ένα παραγωγικό διάλογο μεταξύ των μαθητών με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού.

B5

Φανταστικό Αντικείμενο

Οι μαθητές στέκονται σε κύκλο. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιώντας την παντομίμα δίνει σε ένα μαθητή ένα φανταστικό αντικείμενο, χωρίς να αποκαλύψει τι είναι. Εκείνος με τη σειρά του, αφού το κρατήσει ακριβώς όπως το πήρε, το μεταμορφώνει σε ένα άλλο φανταστικό αντικείμενο και το μεταφέρει σε αυτόν που βρίσκεται δεξιά του και ο επόμενος αντίστοιχα.

Το πιο σημαντικό ζητούμενο της δραστηριότητας είναι να υπάρχει ακρίβεια στην κίνηση και στον τρόπο που κρατούν οι μαθητές το αντικείμενο, αλλά και τις διαφορετικές επιλογές που μπορούν να ακολουθήσουν. Όταν ολοκληρωθεί το ταξίδι του αντικειμένου στον κύκλο, οι μαθητές πρέπει να μαντέψουν τις διαφορετικές μορφές του και ο καθένας να αποκαλύψει το δικό του.

B6

Μάτια Κάτω – Μάτια Πάνω

Οι μαθητές είναι όρθιοι σε κύκλο. Όταν ο εκπαιδευτικός λέει «μάτια κάτω», όλοι οι μαθητές κοιτάζουν το πάτωμα. Όταν ο εκπαιδευτικός λέει «μάτια πάνω», όλοι κοιτάζουν πάνω με στόχο να κοιτάξουν στα μάτια ένα άτομο από την υπόλοιπη ομάδα που βρίσκεται απέναντί τους στον κύκλο. Όταν όμως δυο άτομα κοιταχτούν στα μάτια, τότε πρέπει να βγουν από τον κύκλο. Το παιχνίδι θα τελειώσει, όταν οι δυο τελευταίοι μαθητές θα έχουν μείνει στον κύκλο.

6

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ - ΕΜΨΥΧΩΤΕΣ

- Αγγελόπουλος Τ., *Παίζοντας Θέατρο*, Σοφία, 2016.
- Αυδή Α., Χατζηγεωργίου Μ. Η τέχνη του Δράματος στην εκπαίδευση. 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής. Μεταίχμιο, 2007.
- Αυδή Α., Χατζηγεωργίου Μ. Όταν ο δάσκαλος μπαίνει σε ρόλο-50 Προτάσεις για θεατρικά εργαστήρια με δάσκαλο σε ρόλο. Μεταίχμιο, 2018.
- Baim, C., Brookes S., and Mountford A. *The Geese Theatre Handbook: Drama with Offenders and People at Risk* (Edit.). Waterside Press Winchester, 2002.
- Bergman, E. Arts Accessibility for the Deaf., 4-23, 1981.
Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2017 από τον διαδικτυακό τόπο: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED213235.pdf>.
- Bergman, B. Signed Languages. Στο E.I. Algren & K. Hyltenstam (Επιμ.), *Bilingualism in Deaf Education*. (σελ.15-36). Sighum: Hamburg, 1994.
- Βλαχάβα, Φ. Καλές Πρακτικές στη σχολική αξιοποίηση παραμυθιών με αναπαραστάσεις αναπηρίας. (Μεταπτυχιακή διατριβή). Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών στις Επιστήμες της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, 2016.
- Γκόβας Ν., *Για ένα νεανικό δημιουργικό θέατρο*, Μεταίχμιο, 2003.
- Glennie, E. *Hearing Essay. Evelyn Glennie -Teach the World to Listen*. Ανακτήθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου 2017 από τον διαδικτυακό τόπο: <https://www.evelyn.co.uk/hearing-essay/>, 2015.
- Kekeca, *Body Music-Body Percussion*. Ανακτήθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 2017 από τον διαδικτυακό τόπο: <https://www.kekeca.net/index.php/body-music/>.

- Keating, E. & Mirus, G. *American sign language in virtual space: Interactions between deaf users of computer-mediated video communication and the impact of technology on language practices*. *Language in Society*, 32(5), 693-714. Ανακτήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2017 από τον διαδικτυακό τόπο: <https://www.cambridge.org/core/journals/language-in-society/article/americansignlanguage-in-virtual-space-interactions-between-deaf-users-of-computer-mediated-video-communication-and-the-impact-of-technology-on-language-practices/8904A1FE2FA2D063BA0C87282DB9850>, 2003.
Page not found
- Neelands, J., Goode T., *Structuring Drama Work: A handbook of available forms in theatre and drama*, Cambridge University Press, 2000.
- Σέξτου Π., Δραματοποίηση - Το βιβλίο του θεατροπαιδαγωγού, Καστανιώτης, 2007.
- TheatrEtc, *Remove The Power* - Εγχειρίδιο Εμπυχωτών, 2017.

ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πληροφορίες-επικοινωνία: ekpaideytika@ntng.gr, Τ. 2315 200 071